

БЕЛАРУСКАЯ МОЛАДЬ

Выдае: Згуртаваньне Беларускае Моладзі ў Амэрыцы

2

BYELORUSSIAN YOUTH

Published by Byelorussian Youth Association of America

1959

ЗЬМЕСТ

бал.

М. Кавыль. Сакавік (верш)	1
А. Кароль. Вялікдзень	2
Кастусь Каліноўскі	4
Ф. Кушаль. З успамінаў	5
Наш край і народ	8
Хроніка	10
Календар і пляны	13, 16
Юстыг. Яшчэ ў справе навукі	14
БМ і чытачы	15
Канцавіца	16
A Book to Read	17
Гумар	17
Загадка	17

Працяг арт. „Смаленішчына” будзе зъмешчаны ў наступным нумары.

НАШЫЯ ПРАДСТАУНІЦТВЫ

ЗША

Mr. M. Karanieuski, 14 Easton Ave., New Brunswick, New Jersey
 Mr. M. Sienka, 24 Herman St., South River, New Jersey
 Mr. G. Korezyk, 58 Tenth St., Springfield, Mass.
 Mr. U. Duniec, 814 Brayton Ave., Cleveland 13, Ohio
 Mr. M. Knezura, 1217 N. Wolcott Ave., Chicago 22, Illinois

Канада

Mr. U. Baranovich, 111 Lindsey Ave., Toronto, Ontario

Ангельшчына

Mr. A. Laszuk, 97 Moore Park Road, London S. W. 6

Бэльгія

Mr. U. Bakunovic, 19 Place Hoover, Louvain

Часапіс можна таксама выпісаць празь беларускую рачыўскую праграму ў Нью-Ёрку:

Byelorussian Radio Program (WPOW)
 41 East 42 St., New York, N. Y.

Адрыс рэдакцыі: „Беларуская моладзь”, 401 Atlantic Ave., Brooklyn 17, N. Y.

Скарбнік выдавецтва: Mr. E. Niesciarovich, 435 New Jersey Ave., Brooklyn 7, N. Y.
 Byelorussian Youth Association of America, 401 Atlantic Ave., Brooklyn 17, N. Y.

БЕЛАРУСКАЯ МОЛАДЗЬ

Квартальны часапіс беларускага маладога пакалення ў Амерыцы

Выдае: Згуртаваныне Беларуское Моладзі ў Амерыцы

Рэдагуе: Калегія

Год. выд. I

КРАСАВІК 1959 г.

№ 2

ВІТАЕМ З ДНЁМ 25 САКАВІКА —

41-МІ ЎГОДКАМІ НЕЗАЛЕЖНАЙ

БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛКІ!

САКАВІК

Ужо зуцён гракоў гарлатых крык,
 І журавы дзесь звоняць ланцугамі.
 У шматгалосай а маражорнай гаме
 Фальцэтам цягнуць чёлптыя вягры.

Няма утойму ўзбуджанай крыві,
 Кіруюць маршы войнікаў нагамі.
 Зноў бел-зыгвона-белымі съязгамі
 Хвалюецица, шугае Сакавік.

Нязломныя, штогоду за звыгаем
 Мы дзень Вялікі на вясны вузор
 Малюем, урагыста адзначаем.

Народжаны у бурах, навальніцах,
 Ён прыдзе з завірухай буйных зор
 Вагэй блакітам у вякох съязгіца.

1959 г.

Міхась Кавыль

Вясёлых Вялікодных Святаў!

ВЯЛІКДЗЕНЬ

Вялікдзень, або як часам падаркоўнаму называюць Пасха*) — гэта свята Уваскрошання Господа нашага Ісуса Хрыста. Словы „Вялікі Дзень” ужо самі за сябе гавораць, што гэтае свята — найвялікшае сярод іншых хрысьціянскіх святаў. Ад даты Вялікадня залежаць усе іншыя рухомыя святы, устаноўленыя Ўсяленскай Царквою.

Наш беларускі народ здаўна ставіўся зь вялікай пашанаю да свае веры Хрыстовай, да ўсіх традыцый і звычаяў, звязаных із святкаваннем Вялікадня. Таму ня дзіва, што й да сяньня сярод Беларусаў захавалася шмат прыгожых абрадаў і звычаяў, прысвячаных найвялікшаму і найстарэйшаму хрысьціянскаму святу — Уваскрошанню Хрыстоваму.

Ужо ад самае Вербнае Нядзелі рыхтуюцца належна і ўрачыста спаткаць свята. У сераду або чацвер Вялікага Тыдня, у кожнай хаце ўдзе рухлівая праца. Жанчыны рупяцца старанна прыбраць хату і прыгатаваць вялікоднія стравы, а мужчыны наводзяць парадак у сваёй гаспадарцы паза хатаю. Старадаўным звычаем першых вякоў хрысьціянства, хварбуюцца на чырвоны колер вялікоднія яйкі. Паводле паданья, гэты звычай прыйшоў да нас з Грэцыі, калі сув. Марыя Магдалена, пашыраючы сув. Эвангельле ў Рыме, наведала та-

гачаснага імпэратора Тыбэрыя ў перад сваёй пропаведзяй, першая падарыла яму чырвонае яечка, вітаючы словамі: „Хрыстос Уваскрос!” Паслья гэтага першыя хрысьціяне пачалі браць прыклад ад святое жанчыны і спрычыніліся да агульнага пашырэння яго між усіх хрысьціянскіх народаў.

Апошнімі часамі на Беларусі прыняўся звычай расьпісваць вялікоднія яйкі рознымі аздобамі зь беларускіх нацыянальных арнамэнтаў: на іхным рознакаліровым фоне шкарлупы малююць крыжыкі, беларускія нацыянальныя ўзоры, пішуць літары „Х.У.” або „Хрыстос Уваскрос”.

Найбольш урачысты вечар Вялікае Сыботы, калі вырослыя і моладзь апранаюцца ў найлепшую вопратку, каб належна готовымі пайсьці ў царкву на ўсяночную багаслужбу. Урачыстая служба пачынаецца а 12-й гадзінне ночы хрэсным ходам навакол царквы і першым плянінем вялікоднага гімну „Хрыстос Уваскрос”...

Адразу паслья ўсяночнае, на сувітаны, выконваецца абраад асвячання „пасхі” (яёк, хлеба, бабкаў, сыру, сывініны і інш.).

*) Грэцкае слова ад гэбрейскага „пэйсах” — пераход, абыход, абыходзіць. У царкоўным значанні сымбалізуе пераход ад смерці да жыцця, ад зямлі да неба, зь цемры ў свято.

тых страваў, зь якіх паслья ўсяночнае багаслужбы пачынаецца ўрачыстае сънеданье „свяянсонкі”. У некаторых месцах Беларусі, „пасхі” асвячваюць у Вялікую Сыботу ўвечары, каб гэтым самым не наражаць святара на апошнюю часіну, калі ён пераважна ня ў змозе справіцца з выкананнем царкоўных абраадаў.

Звярнуўшыся з царквы і памаліўшыся, усе сядаютъ за супольны стол і пачынаюць разгавяляцца. Паводле беларускага народнае традыцыі, бацька бярэць адно з асвячаных яёк, ачышчае яго ў рэжа на гэтулькі частак, колькі душаў сям’і, ды раздае кожнаму кавалачак, паслья чаго ўсе пачынаюць есці іншыя прыгатаваныя стравы. Па разгавеніі звычай паказвае легчы спаць аж да абеду, — каб не грашыць святым днём.

Першы дзень кожны стараецца сувітаваць у сваёй сям’і, толькі дзяцём дазволена хадзіць да суседзяў „па чырвонае яйка”, ці да бліжэйшых сваякоў. Па абедзе вырослыя і моладзь сувіткуюць ў радасці ўясёлых гульнях — гуляюць у „біткі”, качаюць яйкі ў лубкох па зямлі, сипяваюць песні.

У знак вялікае любові і ўзаемнае радасці адзін аднаму даюць у падарунак „чырвонае яйка” і віншуць вялікоднымі клічам „Хрыстос Уваскрос!”, на што павіншаваны адказвае: „Запраў-

ды Уваскрос!” або „Праўдзіва Уваскрос!” Гэткія вялікоднія прывітаны адбываюцца на працягу ўсяго вялікоднага тыдня.

На другі дзень, а ў некаторых акругах Беларусі на першы, увечары, падобна як на Каляды калядоўшчыкі, старэйшыя і моладзь ходзяць ад хаты да хаты і сипяваюць „валачобныя” песні, у якіх выхваляюць гаспадароў і іхніх сям’янаў ды віншуюць усіх вялікім святым, жадаюць багатага ўраджаю, сямейнага щасця, а таксама іншых дастаткаў. Нарэшце, у сваёй песні валачобнікі просяць падарыць іх за песні ў віншаваны. Паслья ўсяго, яны яйкі дзеляць пароўну, а іншымі падарункамі супольна частуюцца, сипяваюць песні ды гуляюць да самага ранняня.

Беларускія вялікоднія звычайі абраады маюць сваю цікавую сваесаблівасць, якой няма ў іншых народаў. Яны блізкія душы Беларуса і цесна звязаныя з ягонымі харектарамі. Ня дзіва, што хараство вялікодніх традыцый і абраадаў знайшло сваё адлюстраванье ў беларускай народнай творчасці, музыцы, масцацтве і паэзіі.

А. Кароль

Папраўка

— У № 1 БМ, у зацемцы на бал. 3 было пададзена: „Беларусь да 18-га стагодзьдзя звалася Літвой”. Павінна быць: „...да канца 18-га стагодзьдзя”.

Моладзь у гісторыі Беларусі

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ

Арганізатару ѹ кіраўніку беларускага паўстаньня Кастусю Каліноўскаму, калі Расейцы павесілі яго, было 26 год. Ці ты калі-небудзь задумваўся над гэтым? Кастусь мог-бы быць сябрам нашага Згуртаваньня! Сваіх гадоў Каліноўскі марна не раськідаў, і яго-нае імя будзе зырка паланец на панурых балонах гісторыі змаганьня Беларусі супраць маскоўскіх панявольнікаў.

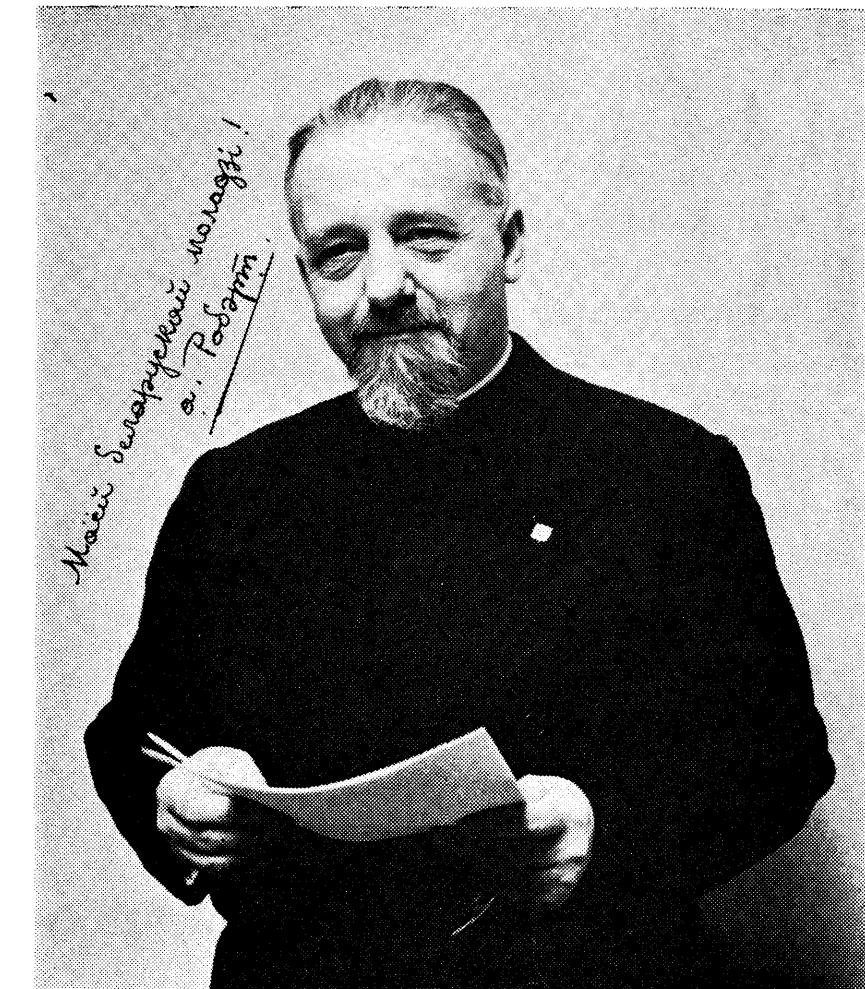
Жыцьцё Кастуся Каліноўскага — гэта ахвяра народу ѹ прыклад табе. Дык варта ведаць пра тое, як прайшоў ён праз гэтае жыцьцё

— радзіўся ѹ *Мастаўлянах* (цяпер пад Польшчай), вучыўся ѹ *Свіслагы*, у *Маскве*, у *Пецербурзе* (скончыў факультэт права), выдаеаў першую беларускую газету „*Мужыцкая Праўда*”, загінуў у *Вільні*...

Пра ўсё гэта ня цяжка, а цікава даведацца. Браць на памяць трэба ня шмат. Галоўнае, што Кастусь, апынуўшыся ѹ цяжкасцях змаганьня ѹ перад пагрозай съмерці, на духу застаўся нязломным. І ведаць трэба ягоны запавет. Седзячы ўже ѹ віленскай турме ды чакаючы на съмяротны прысуд, ён усьцяж думаў пра свой народ, пра змаганьне ды... пра цябе. У турме — „спад шыбеніцы” — Кастусь Каліноўскі напісаў ліст да свайго народу ѹ перадаў яго на волю з просьбай надрукаваць.

ЗАПАВЕТ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА

Спад шыбеніцы маскоўскай прыходзіца мне пісаць да вас і можа астатні раз. Горка пакінуць зямельку родную і цябе, дарагі мне народзе. Грудзі застогнуць, забаліць сэрца, але ня жаль згінуць за тваю праўду. Прымі, народзе, да шыгірасьці маё слова перадсъмертнае, бо яно як-бы з таго съвету толькі для добра твойго напісаны. Нямаши, браткі, большага шгасція на гэтым съвеце, як калі галавек мае разум і навуку. Тады ён толькі ўрадзе жыць у дастатках, і тады толькі, памаліўшыся Богу, заслужыць неба, бо, узбагачіўшы навукай разум, разаўе сэрца і народ свой цэлы шыгіра палюбіць. Але як дзень з ноггу ня ходзіць разам, так і навукі праўдзівай ня ўдзе разам з няволій маскоўскай. А пакуль яна ў нас будзе, у нас нігода ня будзе. Ня будзе праўды, ня будзе багацьця і ніякае навукі, адно намі, як скацінай, варогаць будуць не для добра, а на пагібель нашу. Ваюй, народзе, за сваё галавегае і народнае права, за сваю веру, за зямлю сваю родную. Бо я табе спад шыбеніцы кажу, народзе, што тады толькі зажывеш шгасціві, калі над табой маскаля ўжо ня будзе.

Айцец Робэрт Ван Каўэлярт, апякун беларускіх студэнтаў Лювэнскага ўніверсітэту (Бэльгія), пачэсны сябра ЗБМА.

Старэйшыя малодшы

З УСПАМІНАУ

Восень 1917 году. Расейская армія, дарэшты здэмаралязаваная лёзунгамі каstryчніцкае рэвалюцыі, кінула была фронт і неарганізавана рынула на ўсход — дзяліць панскую зямлю. Прыканцы 1917 году на Беларусі не засцалося блізу ніводнага расейскага жаўнера. А ў студзені 1918 году, маючы дарогу на ўсход адчыненую, нямецкая армія бяз стрэлу заняла беларускія землі аж па Дняпро. 25-га сакавіка 1918 году — у Менску — Беларусь была абвешчаная незалежная рэспублікай. У Менску, і на правінцыі пачалася беларуская праца.

Гэтаю векапомнай вясною 1918 году я жыў у сваіх бацькоў у мясцовасці

ці Забор'і, на скраі Налібоцкай пушчы. Вясна ѹ гэным годзе была нязвычайна ўпліяй на сонечная. Налібоцкая пушча аж зывіела нясыціханным хорам птушыных галасоў. Адымлі, пасля падтара год, праведзеных на фронце, жыцьцё ў бацькоўскай хаце здавалася мне занадта супакойным і бяздзеянным. Тымчасам, зь Менску аж да Налібоцкай пушчы ішлі чуткі, што там пачалася вялікая нацыянальная беларуская праца, што не стае да гэтае працы людзей. Вось я й надумаў дастацца як-колечы да Менску. Дастава-ж туды можна было адно пехатою, бо да найбліжэйшае чыгуначнае станцыі Заслаўе было сорак вёрстай, ды

й карыстала з чыгункі вылучна нямецкая армія. Ня можна было паехаць у Менск і канём. Гэта было занадта небясьпечна. Нямецкая армія (матарызыцьлі ў тых часох яшчэ ня было) рэквізавала коні ў людзей пры кожнай нагодзе, і здаралася, што ў чалавека ў дарозе адбіралі каня, мняючы яго на каня хворага, да нічога ўжо няздатнага.

І вось адне раніцы, добра пасьнедаўшы, я набраў торбу хлеба й пайшоў на Менск. Ад Забор'я да Менску было каля семдзесят вёрстаў, і прыйшоў я ў Менск адно на трэйці дзень. Падарозе я начаваў у м. Ракаве. Тут я дачуўся ад ракаўскіх жыхароў, што вікарым у іхным касьцеле — ксёндз Гадлеўскі, аб якім я ўжо шмат чуў, як аб беларускім дзеячу. Я наважыў наведаць ксяндза. Калі я расказаў кс. Гадлеўскуму аб майм моцным жаданыні працаўцаць у беларускай справе і што з гэтай якраз мётаю іду ў Менск, ён адказаў мне гэта: „Гэта дужа добра, але будзьце гатовыя да вялікіх цяжкасцяў у гэтай працы. Памятайце, што якія-б цяжкасці вы ні сустрэлі, як-бы вас ні пракліналі пры званых касцельных, з раз абранаага шляху вы ўжо не павінны зыўсьці ніколі”.

У Менску першаю беларускаю ўстановай, куды я трапіў, была беларуская кнігарня ў дзеравяным доме на Захараўскай вуліцы, насупраць Чырвонага касцёлу. Калі я зайшоўся ў кнігарню, дык пабачыў там высокага худога чалавека, апраненага ў самадзялковую суконную сывітку. Я прадставіўся, назваўшы сваё прозвішча. — „Прушынскі” — назваў сябе незнаёмы. Прозвішча Прушынскі нічога мне тады не прыгадала ѹ толькі пасльей я дадаўся, што Аляксандар Прушынскі — гэта выдатны беларускі паэта Алесь

Гарун, чые вершы я чытаў і вельмі любіў. Алесь Гарун быў і кіраўніком і прадаўцом у менскай беларускай кнігарні. Я расказаў яму, чаго я прыйшоў у Менск, і ён мне даў адрыс Юблейнага Дому, дзе мясцілася Рада БНР. Я адразу-ж туды пайшоў.

Юблейны Дом быў невялікі, але прыгожы будынак, пабудаваны Расейцамі ў памяць трохсотгодзьдзя расейскага царскага дому Раманавых. Таму ён і зваўся Юблейным. У доме панаў нязвычайны рух. Там працаў Урад БНР і адбываўся паседжаныні Рады БНР. Наведвальнікаў было поўна. Найболыш было людзей з правінцыі. Прыймаў іх прэм'ер Ураду БНР Язэп Варонка. Трапіў да яго я. Выслушавшы мяне, ён сказаў, што ў Менску няма чаго заставацца, а трэба пачынаць працу на правінцыі, якая дагэтуль слаба арганізаваная. — „Вы малады чалавек, — казаў мне Язэп Варонка (а было мне тады крыйху больш за дваццаць год) — дык займечяся арганізацыйлі моладзі ў сваіх ваколіцах. А мы вам дапаможам і радай і літаратурай. Калі-ж у вас ужо нешта паўстане, дык мы па스타рамся прыслучаць да вас выязнную сэкцыю беларускага тэатру”. Паслья гэтае гутаркі з прэм'ерам я зайшоўся і ў міністэрства вайсковых справаў БНР да палкоўніка Езавітава. Палкоўнік Езавітав мяне таксама рашчарараваў. Ён сказаў мяне, што тымчасам ідуць адно рыхтаваныні вайскове акцыі, і я буду пакліканы да працы ў вадпаведным часе, пасльей. Гэныя апошнія словаў ён сказаў мне прыцішненым голасам, і я зразумеў, што запраўды нешта рыхтуецца ѹ тэрба быць напаяўку. Пераначаваўшы ў Менску, я пайшоў назаўтрае дахаты, пехатою, як і прыйшоў.

У сямёх кіляметрах ад Забор'я ля-

жыць мястэчка Івянец. Гэта вельмі старое места. Але ў 1918 годзе, калі адбываўся падзеі, аб якіх я пішу, Івянец меў адно пяць тысячаў жыхароў. Вось я й надумаўся закласыці ў Івянцы арганізацю беларускага моладзі. Недалёка ад Івянца жыў у вёсцы Пакуцьці мой найлепшы сябрага Отан Абрамовіч. Зь ім я й узяўся да працы. Камандант Івянецкага гарнізону, Немец, паставіўся да нас з Отанам прыхільна, даючы нам дазвол склікаць сход івянчанаў дзеля заснаваныя нашае арганізацыі. Затое вельмі варожа паставіўся да нас ад самога пачатку ягоны перакладнік, Паляк з Пазнаншчыны, прозвішчам Чарнэцкі. Трэба ведаць, што ўсе івянецкія жыхары былі каталікі (апрача, ведама, Жыдоў, якіх у Івянцы было цімала). На працягу год яны палянізаваліся польскімі каталіцкімі сівятарамі, і такі Чарнэцкі мог мець на іх уплыў. Аднак, на першы арганізацыйны сход, скліканы намі, прыйшлі блізу ўсе івянчане, ня толькі моладзь, але старавій малыя. Калі мы з Абрамовічам выяснянілі сходу вялікую патрэбу арганізаціі моладзі, каб улучыць яе ў вягульную працу для роднага краю, усуведаміць нацыянальна, прывучыць да дысцыпліны й парадку, — усе адназгодна нас падтрымалі. Назоў новае арганізацыі быў галасаваньнем прыняты гэткі: „Беларускі Нацыянальны Гурток Моладзі ў Івянцы”. Тут-же быў абраны ѹ урад Гуртка. За старшину быў абраны я, за майго засступніка — Абрамовіч, за сакратара — Маўчановіч. У пляне працы на будучынню было пастановлена арганізацаць найперш у Івянцы беларускую бібліятэку. Памешканье пад бібліятэку запрапанаваў нам кіраўнік школы ў ваднай із школьніх клясаў, што пус-

тавала, бо пачаліся былі тымчасам летнія вакацыі. Гэтак, наўсуперак ведамай прыказцы, наш першы „блін” нам вельмі ўдаўся. Назаўтрае, паслья арганізацыйнага сходу, мы з Абрамовічам пайшлі ў Менск па бібліятэку. У Менску ў кнігарні Алесь Гарун шчодра наладаваў нам поўны меж розных беларускіх кніжак. „Бярэце, хлопцы, — сказаў ён нам, — заплаціце паслья, калі вашая арганізацыя пабагаце...” І мы, шчаслівія, у гарачынню, на собскіх плячох, з радасцю прыцягнулі гэты меж кнігаў зь Менску ў Івянец, шэсцьдзесят вёрстаў з гакам!

Другі сход нашага гуртка быў таксама вельмі ўдалы. Неўзабаве пачала працаўцаць і нашая бібліятэка. Функцыю бібліятэкара ўзяў на сябе сакратар гуртка Маўчановіч. Адышлі, доўг Алеся Гаруну вельмі турбаваў нас. Каб заплаціць як найбарджджэй за кніжкі, мы наважылі арганізацаць у Івянцы платную вечарыну з танцамі. Адзінную ў Івянцы залю даў нам собствік — Жыд — дарма. Была нанятая аркестра, што складалася зь іскрыпкі, цымбалай і гармоніка. У праграму вечарыны была ўлучаная й мастацкая частка — дэкламацыя беларускіх вершаў. На вечарыну быў запрошаны нямецкі камандант, настаўнікі ды іншыя госьці. І вось аднае нядзелі залю на-поўнілася цікавай публікай. Першым нумарам праграмы было маё выступленыне з дэкламацыяй вершу Максіма Багдановіча „Краю мой родны”. Паслья мяне дэкламаваў нешта з Купалы Абрамовіч, а тады — колькі дзяўчатаў. Паслья мастацкае часткі — загрымела нашая аркестра ѹ пачаліся танцы. Аднак, чорт, ці лепш кажучы Чарнэцкі, ня спаў. Ён (а я пэўны, што за ім стаяў нехта паважнейшы зь івянецкіх палянафілаў), інсціпуруочы за-калот, каб скампрамітаваць нашую ма-

ладую арганізацыю, назыбіраў грамадку авантурнікаў, якіх ня цяжка знайсьці ўсюды, напаіў іх і ўварваўся зь імі на залю, з крыкам „розэйсьць сен!” Мы спрабавалі пераканаць Чарнэцкага, што маем дазвол, але авантура ня спынілася, і вечарына нашая была ўрэшце зырваная. Гэтая правакацыя чужога й варожага нам чалавека, адылі, ня мела ніякага ўплыву на нашу працу. Аб авантуры борзда ўсе забыліся, і систэматычна штонядзелі ў штосьвята я прыходзіў з Забор'я ў Івянец. Пасьля імшы ў касыцеле ўся моладзь зъбіралася ў школе. Мы абмяркоўвалі нашыя арганізацыйныя справы, а тады — чыталі лекцыі зь беларусаведы. Гісторыю Беларусі чытаў я, а літаратуру — Абрамовіч. Часта адбываліся й мастацкія выступы, пераважна дэкламацыя вершаў беларускіх паэтаў. Слава аб нашым гуртку моладзі начала шырыцца ня толькі ў Івянцы, але і ў далейшых навет ваколіцах, і лік наведвальнікаў нашых зборак усьцяж павялічваўся. Старэйшым слухачом найбольш падабаліся

вершы Мацея Бурачка (Пранціш Багушэвіч) і Альберта Паўловіча. „Панскае ігрышча”, „Быў у чысцы”, „Пан і акуляры” івянецкія мяшчане маглі слухаць гадзінамі, выбухаючи шчырым съмехам і ўзнагароджваючы нас гучнымі воплескамі.

Гэтак мінала лета 1918 году. На працягу яго мы з Абрамовічам наведалі пехатою Менск разоў пяць, то па кніжкі, то па навіны, і гэтак налажыліся да хады, што прайсьці шэсцьдзесят вёрстаў у вадзін бок, а тады на зад, нясучы на пляchoх вязкі газетай і кніжкок дзеля кальпартацыі на праўніцтві, здавалася нам зусім лёгкім: мы былі вельмі здаволеныя з вынікаў нашае працы.

Увесені 1918 году нямецкая аrmія, пераважна дэкламацыя вершаў беларускіх паэтаў. Слава аб нашым гуртку моладзі начала шырыцца ня толькі ў Івянцы, але і ў далейшых навет ваколіцах, і лік наведвальнікаў нашых зборак усьцяж павялічваўся. Старэйшым слухачом найбольш падабаліся

Ф. Кушаль.

НАШ КРАЙ І НАРОД

Калі была надрукавана першая беларуская кніга?

— Першая друкаваная беларуская кніга — гэта біблія Францішка Скарыны, што выйшла ў Празе (дзе Скарына жыў да пераезду ў Вільню) ў 1517 г. Гэта была першая на ўсходзе Эўропы друкаваная кніга й трэйцяя ў сьвеце біблія, надрукаваная ў мове нарodu, для якога яна была прызначаная (пасьля нямецкае

1445 г. і чэскае 1488 г.). Францішак Скарына быў родам з Полацку.

Хто напісаў беларускі нацыянальны гімн „Мы выйдзем ігыльнымі радамі”?

— Словы — жаўнера-адраджэнца паэты Макара Краўцова, музыка — кампазытара Ўладзімера Тэраўскага. Абодвы загубленыя бальшавікамі.

Ня той дурань, каго завуць дурным, а той, хто гужым розумам жыве.

Фота Bob Castello, Daily News

Сябры ньюёркаўскага аддзелу ЗБМА (злева направа: А. Лысюк, Н. Каваль, О. Мельянович, М. Александровіч) у складзе беларускае дэлегацыі прыймаюць ад мэра Нью-Ёрку Робэрта Вагнэра праклямацию Дня Беларускае Незалежнасці ў Нью-Ёрку

25 сакавіка 1958 г.

Калі выйшла першая беларуская газэта?

— Першая беларуская газэта — „Мужыцкая Праўда”, выдаўцом і рэдактарам якое быў паўстанец Кастусь Каліноўскі. Газэта друкавалася ў нелегальнай друкарні ў Беластоку, а першы нумар вышаў улетку 1862 г. „Мужыцкая Праўда” рыхтавала беларускі народ да паўстаньня супраць Расеі, якое ёй адбылося ў 1863-64 г. г. Кастусь Каліноўскі здолеў выдаць і распаўсюдзіць па Беларусі сем нумароў „Мужыцкай Праўды”. У 1962 г. будзе стагодзьдзе беларускае прэсы.

Ты жыў, ты панаваў у краі роднім,

Сыцярог ад гужака й законы укладаў

Звон вегавы сход склікаваў народны,

I сход аб шгасці бацькаўшыны дбай.

Сягоньня усё сьпіць і заастае зельлем,

Сыцярэг свой край няма ні съцен, ні рук;

Званы вяговы змоўклі, анямелі, ў ярме сагнулі людзі плегы ў крук.

Янка Купала

Х Р О Н И К А

НЬЮ-ЁРК

Жаніцьба

Кіраўнік ньюёркаўскага аддзелу ЗБМА Вінцэнт Паланевіч і сяброўка ЗБМА Марыя Лысюк ўзялі шлюб у а. Пранціша Чарняўскага. Вясельная бясёда адбылася ў Лэнокс-Гол у Нью-Ёрку. Сярод удзельнікаў вясельля (каля 200 асобаў) было вельмі шмат моладзі, што надзвычай вясёла (весельле-ж!) правяла час.

Моладзь падтрымвае радыёвую праGRAMY.

Дырэктрыя беларускіх радыёвых перадачаў у Нью-Ёрку зарганізавала 15 студзеня ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне вечарыну, прыбытак зь якое быў прызначаны на падтрыманьне беларускіх радыёвых праграмаў. Беларуская моладзь Нью-Ёрку ѹважае вельмі актыўна падтрымала гэту справу.

Пачэсны сябры ЗБМА

На прыняцьці ў Нью-Ёрку, ладжаным 27 студзеня Беларускім Інстытутам Навукі й Мастацтва ў гонар бэльгійскага сувязара, а. Роберта Ван Каўзелярта, галоўны кіраўнік ЗБМА Міхась Казльяўскі даручыў а. Роберту нагрудны значок Згуртавання ў знак удзячнасці за ягоную дзесяцігадовую апеку над беларускай студэнцкай моладзь.

Вечарына ЕМ

Каб падтрымаць матар'яльна выданыне „Беларускае Моладзі”, рэдкалагія часапісу наладзіла 15 лютага ў бруклінскім БГЦ першую грамадzkую вечарыну. На першай вечарыне часапісу моладзі першы раз у Нью-Ёрку грава аркестра моладзі — „Васількі” з Філіядэльфіі. Прывітку — 50 дал.

Сьвецкі хор.

21 лютага Царкоўная Рада пры саборы БАПЦ съв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне ладзіла прыняцьце для харыстых царкоўнага хору, вялікую частку якога складаюць сябры ньюёркаўскага аддзелу ЗБМА. Нядайна аднавіў сваю працу й сьвецкі хор, што праводзіць цяпер рэгулярныя зборкі штопятніцы а 7-ай гадзіне ўвечары ў залі БГЦ у Брукліне. У сьвецкім хоры таксама шмат сябров ЗБМА. Абодвы хоры кіруе сп. Міхась Тулейка.

Сход аддзелу

27 лютага ў ньюёркаўскім аддзеле ЗБМА адбыўся агульны сход для абмеркавання бягучых справаў ды перагляду пляну працы. Сябры аддзелу, як і дагэтуль, будуць зьбірацца штопятніцы ў будынку ІУКА ў Брукліне (рог Атлантык эўеню й Трэйце эўеню). На сходзе кіраўніцтва аддзелу запрапанавала — а сябры прынялі — новую праграму працы, што палягае галоўна на спартовых гульнях і практикаваннях: валейбол, плаванье, экспурсіі. У праграме дзейнасці аддзелу прадугледжаны таксама заняткі зь беларусаведы.

Спорт

Спорт у ваддзеле карыстаецца вялікай пашанай. Дзесяцёх аматараў пінг-понгу разыграваюць цяпер міжсобку сяброўскі турнір.

На міжнацыянальным канцэрце

Танцевальны гурток ньюёркаўскага аддзела 1-га сакавіка браў дзейны ўдзел у міжнацыянальнай вечарыне, ладжанай Радай Народных Мастацтваў (Фолк Фэстывал Каўніс) у „Стайвэнсант Касыно” на 2-й

Фота Міхася Казльяўскага

Танцевальны гурток ньюёркаўскага аддзела ЗБМА пасля аднаго з выступаў на міжнацыянальным канцэрце Рады Народных Мастацтваў у Нью-Ёрку.

буліцы ў Нью-Ёрку. Лявоніха й таўкачыкі падабаліся ўсім. Пасля выканання танцаў гуртком, кіраўнічка Ала Орса, на просьбу гасцей, вучыла ахвотнікаў спасярод публікі танцеваць крыжачка ў мікіту, што выклікала вельмі вясёлы настрой на залі. Зь вечарыны было 110 даляраў прывітку ў касу РНМ. Арганізавалі вечарыну А. Несцяровіч, беларускі прадстаўнік у РНМ, і сп-ня Булок, якая рэпрэзэнтуе Амерыканскіх Індываінў із штату Нью-Джэрзы.

Памяць Кастуся Каліноўскага

8 сакавіка на беларускай штонядзельнай радыёвой праграме ў Нью-Ёрку, якую кіруюць сябры ЗБМА М. Казльяўскі й Я. Запруднік, былі поўнілася 25 далярамі.

Паедзем, бабка, у гужую вёску, дык будзем ведаць, што робіцца ў нашай.

КЛІУЛЕНД**Калядоўшчыкі**

На праваслаўныя Каляды моладзь абыйшла беларускія хаты з зоркаю й прыгожымі калядкамі. Рэпэртуар быў вельмі багаты й добра выконваны. Беларускае грамадзтва Кліўленду шчыра ўдзячнае моладзі за падтрыманье традыцый ды за ўзбагачэнне каляднага настрою ўсяе калёні.

Ігрышча

11 студзеня аддзел ЗБМА ладзіў калядны банкет з танцамі, на які зыбравалася моладзь і шмат старэйшых. Кіраўнік аддзелу Ул. Дунец прывітаў усіх, пасля чаго старшыня хору моладзі Ул. Літвінка даручыў паважаному дырыгенту сп. К. Кісламу калядны падарунак ад моладзі. Гrala аркестра „Палесьсе”. У пералынках паміж танцамі прыгожа гучэлі калядныя й патрыятычныя песні. Гэта была яшчэ адна ўдача ў дзейнасці аддзелу.

Пачэсны госьць

17 і 18 студзеня ў Беларусаў Кліўленду гасціяваў вялікі прыяцель беларускае моладзі а. Робэрт Ван Каўэлярт. Вельмі прыемна было пазнаёміцца асабіста з тым, пра каго чулася гэтулькі добра. Шмат свайго часу ў Кліўленьдзе а. Робэрт правёў у гутарках з моладзяй, падбадзёрваючы яе да далейшае навукі й заклікаючы да ахвярнага служэння беларускаму народу.

Вечарына

31 студзеня ў вялікай залі „Саксонгайм” аддзел ладзіў вечарынку, на якой беларуская моладзь вясёла гуляла й рабіла сабе добрае ѹмя сярод іншанацыянальных удзельнікаў вечарыны.

Царкоўны банкет

8 сакавіка ў гатэлі „Голэндэн” быў наладжаны царкоўны банкет, каб падтрымаць акцыю збораныя грошы на пабудову беларускага царквы ў Кліўленьдзе. На банкете быў Яго Высокапрэасвяшчэнства Высокапрэасвяшчэннай Уладыка Васіль, мэр места Кліўленду ды іншыя высокія госьці. У мастацкай частцы ўрачыстасці выступаў хор моладзі, дзяячы аансамбль і салістка Iра Каляда. Дырыгент сп. К. Кіслы належна дарыхтаваў усе песні, забясьпечваючы гэтак добрую мастацкую праграму.

Спорт

Валейбольная дружына моладзі ўжо закончыла першую палавіну сезона й пачала другую. Хоць дружына грае ў меставай лізе першы год, аднак трывмаеца няблага, пасярэдзіне. Трэба спадзявацца, што другая палавіна сезона будзе больш спрыяльнай. Капітан дружыны — А. Міраеўскі.

САУТ-РЫВЭР — НЬЮ-БРАНСВІК**Калядная ялінка**

У суботу 10-га студзеня ў памежканыні Украінскага Дому ў Нью-Брансвіку адбылася ялінка для беларускіх дзяцей. Праграма складалася з дэкламацыяў, сьпеву й танцаў у выкананыні малодшых вучаніцаў і вучняў Беларускае Школы ў Нью-Брансвіку. Вельмі ўдала быў паказаны беларускі народны танец „Лянок” і выкананая песня „Неба і зямля”. Праграму кіраваў настаўнік сп. Ф. Родзька.

Святы Мікалай раздаў дзецям падарункі і жадаў ім добра вучыцца.

Беларускія калядоўшчыкі

Сябры аддзелу ЗБМА Саўт-Рывэр — Нью-Брансвік 11 студзеня хадзілі з

каляндай зоркаю й віталі сваіх суродзічаў із святамі Нараджэння Хрыста. Вельмі ўдала съпявалі песні „Калядная ноч” і „Неба і зямля” пад гукі акардыёну сяброўкі аддзелу Г. Кабушка. Ня дзіва, што ўсюды нашых маладых калядоўшчыкаў спатыкалі зь вялікай радасцю ды запрашалі, каб і налетаў ѹзвесці наведалі. Калядоўшчыкаў гасцілі пачастункамі й давалі падарункі.

Ялінка ў Саўт-Рывэры

11 студзеня ў Саўт-Рывэры адбылася традыцыйная ялінка для дзяцей, ладжаная кіраўніцтвам Беларускае Школы й сястрыцтвам паraphві сьв. Эўфрасіні Полацкае. На ялінцы быўло каля 300 асобаў, у тым ліку больш за 100 беларускіх дзяцей. Прывітальнае слова сказаў настаяцель царквы мітр. прат. а. М. Лапіцкі, у якім звязану ўвагу на прыгастство й багацьце беларускіх традыцый, звязаных із святаваннем Нараджэння Ісуса Хрыста.

Хор беларускае моладзі пад кіраўніцтвам сп. А. Еўца даў багатую мастацкую частку, якая складалася пераважна з калядных песняў. Частка дзіцячай самадзейнасці складалася з дэкламацыяў беларускіх вершаў, беларускіх народных танцаў і гульняў. Св. Мікалай раздаў дзецям багатыя падарункі і жадаў ім шмат удачаў у наўцу. Дзіцячы карагод і гульня вакол асьвечанай ялінкі былі ўвесці вечар.

Добры ўчынок

У сувязі з рыхтаваннем да беларускай ялінкі ў Саўт-Рывэры, аддзел СБМ шмат працаваў, каб пацешыць сваіх малодшых сяброў. Старанынамі галоўнай управы СБМ былі закупленыя падарункі для ўсіх дзяцей беларускае парахіяльнае школы пры цар-

кве сьв. Эўфрасіні Полацкае. Малодшыя ніколі не забудуцца на гэтыя добрыя ўчынкі.

КАЛЯНДАР І ПЛЯНЫ

Міжнацыянальная студэнцкая канферэнцыя 4. і 5 красавіка пры Калюмбійскім універсітэце адбудзеца студэнцкая канферэнцыя на тэму расейскага імпэрыялізму. У канферэнцыі возьмуць удзел Мадзяры, Украінцы, Латышы, Летувісы, Эстонцы. Беларускіх студэнтаў на канферэнцыі рэпрэзентуе Беларуска-Амэрыканскі Акадэміцкі Таварыства. Беларускім дакладчыкам будзе др. Вітаўт Кіпель.

Беларуская радыёвая праграма ў Нью-Ёрку. 5 красавіка праграма адзначае першыя ўгодкі існавання. Радыёвывяя перадачы ў Нью-Ёрку адбываюцца штонядзелі ад 8.30 да 9-ае гадзіны ўраныні з радыястанцыі WPOW на хвалі 1330. Праграмы кіруюць і вядуць сябры ЗБМА.

Парад Ляляннасці. Парад адбудзеца ў суботу 2 травеня. Аддзелы ЗБМА Нью-Ёрк і Саўт-Рывэр — Нью-Брансвік возьмуць у дэманстрацыі актыўны ўдзел разам з іншымі беларускімі арганізацыямі. Моладзь прыходзіць на парад у народнай вопратцы ды будзе ўсьці асобнай калёнай.

Веснавы фэстываль. 3-га травеня Рада Народных Мастваў у Нью-Ёрку ладзіць веснавы фэстываль. У фэстывалі возьме ўдзел і канцэртная група нью-ёркаўскага аддзелу ЗБМА,

Вечарына „Беларуская Моладзі”. Пасля выхаду ў сьвет № 2 БМ рэдкалегія часопісу плянует арганізаваць вечарыну, прыбытак зь якое пойдзе на карысць выдавецтва БМ. Будзе гэта дзесьці адрозу пасля праваслаўнага Вялікадня.

Студэнцкая балонка

ЯШЧЭ У СПРАВЕ НАВУКІ

(Адказ на водгук)

Артыкул „Студыяваць — але што?”, змешчаны у № 1 „Беларускае Моладзі”, відаць закрануў запраўды актуальную тэму, бо ўжо на яго адгукнуліся.

Сп. Я. Нач у сваім водгуку „У справе выбару факультету” („Бацькаўшчына № 7-8, 1959 г.) крытыкуе мяне за наступнае: „Інжынераў, лекароў ды іншых тэхнічных працаўнікоў прадукуюць і цяпер у БССР, і яны, магчыма, ня горшыя адумыслоўцы ў сваіх прафесіях, чымся будуць тыя з нас, што паканчаюць амэрыканскія ўніверсітэты”. Ён абураецца, што я трактую інжынера, ды наагул тэхналёга, як машыну, ня цікавячыся, дзе гэтая машына пабудаваная, — што мне важная толькі ейная якасць. Мой крытык падчырквае, што інжынер, маючы блізкі контакт з працоўнымі й лепш знаючы іхнюю псыхіку, можа зрабіць на іх вялікі ўплыв і гэтым памагчы грамадзкаму працайніку.

Згаджаюся, што гэта адна з вельмі важных функцыяў тэхналёга. Недагледжанье мною яе — гэта можа адлюстраванье прафесіянальных абставінаў тут, у Амерыцы, дзе на сьветагляд тэхнічнага працаўніка зусім мала бярэцца ўвагі (за выняткам фармальнаса вымаганья: ня быць камуністым), а болей глядзіцца на ягоную тэхнічную выдатнасць.

Аднак, мэтай мае зацемкі у № 1 БМ зусім ня было аbnіzіць годнасць інжынера й ягоны патэнцыял у грамадzkім жыцці. Таксама ня думаў я пралагаваць пагляд, што ня трэба браць увагі на ягоную нацыянальную грамадzkую адукацию.

Я хацеў проста яшчэ раз паказаць пальцам на ту ю вялізную нястачу

съведамых Беларусаў — адумыслоўцаў у грамадzkіх навуках, якая адчуваецца тут, на эміграцыі, і напэўна станеца проблемай у вызваленай Беларусі. Ня хочучы аbnіжаць інжынера, як магчымага нацыянальнага працаўніка, мушу ўсё-ж такі съцвердзіць, што ў сэнсе грамадzkай і нацыянальнай асьветы ён сам і тыя, што знаходзяцца пад ягоным уплывам, карыстаюць з працы гуманістых. У галіне грамадzkага ўзгадаванья толькі гуманістыя твораць і фармуюць думку грамадзвта. Тэхналёг можа захапляцца іхnymі творамі й ідэямі ды перадаць іх больш зразумелым спосабам тым, што знаходзяцца штодня пад ягоным уплывам, — але, з малымі выняткамі, ён у кіраваныні грамадзвта нічога не стварае, звычайна дзеля неадпаведнае дарыхтаванасці або занятасці сваёй прафесіяй. Ён — тварэц у тэхніцы. Сваймі творамі й ідэямі ён памагае ў жыцці сваім суграмадзянам і дзяржаве, як эканамічнай адзінцы.

Дзеля таго, на маю думку, роля гуманістага, які ўмее кіраваць грамадзкае жыццё і фармуляваць думку, вельмі важная. Нястача дарыхтаваных грамадzkіх працаўнікоў сярод сяньняшніх беларускіх эміграцыі праста крычыць пад нябёсам — няма ў нас прафесароў, якія-б маглі разъвеяць увесь той „навуковы” хвалыш аб нашым народзе, што шырыцца з катэдраў універсітэтаў, няма каму апрацаўваць беларуска-ангельскі слоўнік, няма каму апрацаўваць падручнікі гісторыі й геаграфіі Беларусі.

Я сам — інжынер, і мне ня цікава аbnіжаць годнасць мае прафесіі, пэрспэктывамі якое я запраўды захапля-

юся. Але вось дзеля нястачы грамадzkіх працаўнікоў з гуманістичным дарыхтаваньнем мне і іншым тэхналёгам даводзіцца праводзіць іхнюю работу — а нам гэта каштую дыспра-

парцыянальна шмат часу й натугі. Вось чаму я вельмі цікаўлюся ўзмацненнем радоў нашых гуманістых, што ў было зноўнай мэтай майго артыкулу.

Юстыч.

БМ і ЧЫТАЧЫ

Я спадзяюся, што „Беларуская Моладзь” запаліць любасцю да беларускіх мовы дзяцей, што ня маюць магчымасці вучыцца беларускіх мовы ў амэрыканскай школе, ды заахвоціць іх да наведвання беларускіх школы.

а. Робэрт Ван Каўэлярт

Трэба съцвердзіць зусім аб'ектыўна, што гасапіс БМ, хоць съціллы сваім памерам, але затое вельмі ўдалы як сваім зъместам, гэтак і з гледзішчы тэхнігнага афармлення... Хацелася-б, каб БМ з гасапісу маладога пакалення ў Амерыцы стаўся гасапісам беларускага маладога пакалення на э м і г р а ү: i.

„Бацькаўшчына” № 4 (40), 25. 1. 59.

А. Галубіцкі

БМ — прыгожае й цікавае выданье, а да гэтага надта патрэбнае. Але... хто гытае БМ? Каб на гэта пытанье адказаць, я прывёў грунтоўны досьлед сярод Беларусаў у Дэтройце. А вось факты:

У Дэтройце — каля 40 дзяцей з новае эміграцыі, ані адзін з якіх ня гытае пабеларуску. На пытанье, ці гыталі-б яны БМ, калі-б яна друкавалася паангельску, усе адказалі „так”.

„Съвет” № 1 (11), 1959 г.

Мікола

Калі-б зъ „Беларускай Моладзі” і гумар выкінуць, дык гэты гасапіс можна было-б гытаць замест насонных пілюлек: нуда няўяўнай!

З аднаго ліста (не да нас)

Сваёй прыгожай вонкавай формай ды цікавым зъместам на высокім узроўні гасапіс БМ — паважнае дасягненне на полі нашага выдавецства ў Амерыцы.

Пэорыя, ЗША.

др. В. Рамук

ЧЫТАЧУ! А ШТО ТЫ НА ЎСЁ ГЭТАЕ?

КЛЯНДАР і ПЛЯНЫ (працяг)

Беларуская „алімпіяды”. 4 і 5 ліпеня ў Саўт-Рывэры, Н. Дж., адбудзеца спартовая сустрэча беларускай моладзі Амэрыкі. У праграме плянуецца: футбіл, волейбол, лёгкая атлетыка, пін-понг і інш. Будзе таксама вечарына ў сяброўскае вогнішча.

Восьмы гадавы з'езд ЗБМА. З'езд адбудзеца ў Саўт-Рывэры, Н. Дж., 5, 6 і 7 верасьня 1959 г. Апрача спрэвадзачна-перавыбарнай часткі, будзе наладжаная вечарына з конкурсам беларускай народнай вопраткі, канцэрты іншыя вясёлыя імпрэзы.

КАНЦАВІЦА

Думаем, што ня лішне было-б сказаць колькі словаў пра нашыя заданыні й жаданыні. Усяго, пэўна-ж, не перабярэш тут, але вось галоўнае:

● БМ павінна стацца духовым і фізычным лучнікам паміж табой і беларускай моладзяй на эміграцыі. Няма бо страшнейшае грамадзкае хваробы, як раскіданасць „У грамадзе сіла”, кажа наш народ, навучаны жорсткімі стагодзьдзямі.

● БМ павінна быць для цябе носьбітам Беларусі, як найглыбейшай а найчысьцейшай крыніцай ведаў і вобразаў роднага краю, парэланага на часткі, гнобленага й паневяранага. Вялікае шчасце служыць свайму народу — калі ты здольны вычуць сэрцам усю асалоду гэтага служэння.

● БМ павінна быць тваім правадніком. Уся трагедыя нашага народу ў няведаныні сябе самога. Мы ніколі ня былі-б тым, кім ёсьць, калі-б ведалі, кім былі. Уся нашая духовая моц, вера ў сябе і ў народ, ляжыць у пазнаныні свае гісторыі й культуры, у вадкапаныні тае скарбіцы, якую адгарадзілі ад нас апошнімі стагодзьдзямі няволі. Адзіны ход да гэтага скарбу — праз наўку.

Канчаючы, варта прыпомніць адну Купалаву зваротку — і сабе, і асабліва, старэйшым, ад якіх часапіс чакае законнае дапамогі, калі яны хочуць мець годную зьмену:

На цябе, наша моладзь, надзея
Нашай сумнай забранай зямлі;
Твой арліны палёт цьмы развеє
І запаліць веквечны агні.

УВАГА! ЧЫТАЧОМ, ЯКІЯ НЕ ЗАПЛАЦЛЯЦЬ ЗА АТРЫМАННЯ ПЕРШЫЯ ДВА НУМАРЫ

**„БЕЛАРУСКАЕ МОЛАДЗІ”,
ДАЛЕЙШАЕ ПАСЫЛАНЬНЕ ЧАСАПІСУ БУДЗЕ СПЫНЕНА.**

A BOOK TO READ:

“NO PLACE TO LAY MY HEAD” by Anthony Richardson, Odhams Press Ltd., 254 pages, illustrated, \$3.00.

Have you ever read a book, describing World War II events in Byelorussia, the very same events your parents sometimes reminisce about? “No Place to Lay My Head”, written by the author of “Wingless Victory” is the first novel in English describing the war as experienced, not by the conquering Nazi and Soviet armies, but by Byelorussians themselves caught in-between.

Mr. Richardson relates here the adventures of a young Byelorussian farmer's son, Sasha Nioman — his service with the anti-partisan forces, a daring escape

from a Soviet ambush, a conflict between Byelorussian and German units in France and finally Sasha's capture by the Allies and military service with the British in Italy.

Many young Byelorussians, living now in the free world, have been through adventures similar to Sasha's and appreciate the author's true, unbiased and exciting account of them.

Read the book yourself and recommend it to your friends, so that they can get a better idea about the experiences of many of your countrymen during the last war. “No Place to Lay My Head” can be obtained by writing to “Byelorussian Youth”, 401 Atlantic Ave., Brooklyn 17, N. Y.

ГУМАР

Пасыль заніцця Заходніяе Беларусі бальшавікамі, у сяло прыехаў агітатар арганізаваць калгас. На вуліцы адбываецца мітынг. Агітатар, стоячы на бочцы, крычыць:

— Товарищи, идея, коммунистическая идея — это идея...

Хтосьці знатоўпу:

— Во дурань! — залез на бочку і кричыць „дзе я?”

ЗАГАДКА

У цягніку Менск-Гомель едуць пасажыры Даніловіч, Паўловіч і Баравоніч. Гэткія-ж прозвішчы маюць чыгуначныя работнікі: машыністы, кандуктар і кухар. Ведама, што:

1) пасажыр Паўловіч жыве ў Менску;

2) кандуктар жыве напоўдарогі зь Менску да Гомеля;

3) пасажыр, аднайменнік кандуктара, жыве ў Гомелі;

4) той пасажыр, што жыве бліжэй чымся іншыя пасажыры да месца жыхарства кандуктара, зарабляе месячна роўна ўтрай больш за кандуктара;

5) пасажыр Даніловіч зарабляе месячна 200 таліараў;

6) Баравоніч (чыгуначнік) нядайна пабіў кухара ў шахматы.

Як завецца машыністы?

АДКАЗ НА ЗАГАДКУ З № 1 БМ

Гаспадары налілі з бочкі трох вядзёрную бочачку ды пералілі ў сямівядзёрную, пакуль тая не напоўнілася; выліваючы тройці раз, у трох вядзёрной бочачцы засталося 2 вядры, а ў бочцы — адно. Цяпер з сямівядзёрной бочачкі давялося выліць усё ў бочку; з трох вядзёрной — пераліць тыя 2 вядры ў сямівядзёрную й дадаць да іх яшчэ 3 вядры з бочкі. Дык і выйшла: у сямівядзёрной бочачцы 5 вёдраў і ў бочцы 5 вёдраў.

Цена: 50 ц.

BYE LORUSSIA

Ethnographical boundaries ▲ —————

Boundaries of the BSSR ▲ -----

(Byelorussian Soviet Socialist Republic)

Printed by R. Krupka & M. Pyrsky, 114 St. Mark's Place, N. Y. C.